

Aantal nieuwe kankerpatiënten in 2020 gedaald door coronacrisis

Eerste daling sinds dertig jaar

In 2020 werd bij 115.000 patiënten* kanker vastgesteld, een daling van 4.000 ten opzichte van 2019. De daling is veroorzaakt door uitstel van (huis)artsbezoek, het tijdelijk stopzetten van de bevolkingsonderzoeken en afschaling van de zorg in het voorjaar vanwege de coronacrisis. Dit is de eerste keer in dertig jaar, sinds het begin van de kankerregistratie, dat het aantal patiënten is gedaald. De daling is zichtbaar bij de meeste soorten kanker, maar was het grootst bij borstkanker, darmkanker en prostaatkanker. Dit blijkt uit cijfers van de Nederlandse Kankerregistratie die Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) deelt vanwege Wereldkankerday morgen 4 februari.

In maart tot en met mei zijn er bijna een kwart minder kankerdiagnoses gesteld dan gebruikelijk. Veel hiervan is in het najaar ingehaald. Vanaf de zomer kwam de reguliere zorg weer op gang en werd bij veel kankersoorten de in het voorjaar ontstane achterstand in diagnoses ingelopen tot 3,5% aan het einde van 2020. De sterke daling in aantal diagnoses borstkanker heeft vooral te maken met de tijdelijke onderbreking van het bevolkingsonderzoek. De achterstand in aantal diagnoses borstkanker in de leeftijdsgroep die wordt uitgenodigd voor deze screening is nog niet ingehaald. Het aantal diagnoses darmkanker daalt al enkele jaren dankzij de vroege opsporing in het bevolkingsonderzoek. Deze dalende trend en de COVID-19-crisis spelen beiden een rol in het lagere aantal diagnoses darmkanker in 2020 ten opzichte van voorgaande jaren.

Huidkanker

Net als in voorgaande jaren is huidkanker* de meest voorkomende kankersoort. Er werden bijna 6.800 melanomen geregistreerd en bijna 15.000 plaveiselcelcarcinomen, een vorm van huidkanker die minder snel uitzaait. Door de vergrijzing en toegenomen blootstelling aan zon en zonnebanken komt huidkanker steeds vaker voor. Zelfs tijdens deze coronacrisis is over het jaar 2020 nog een kleine stijging van het aantal nieuwe patiënten met plaveiselcelcarcinoom te zien. Na huidkanker kwam in 2020 longkanker het meeste voor met bijna 14.000 nieuwe diagnoses. Het aantal gevallen van longkanker blijft daarmee hoog en deze worden grotendeels veroorzaakt door roken. In 2019 kwam borstkanker na huidkanker nog het meeste voor, maar door de sterke daling vanwege de coronacrisis staat borstkanker in 2020 op de derde plaats met 13.200 diagnoses. Hierna volgen prostaatkanker (12.800) en darmkanker (11.700). Andere veel voorkomende soorten kanker zijn hematologische maligniteiten (9.900), blaaskanker (3.700 invasieve tumoren, incl. nierbekken/urineleider), hoofd-halskanker (3.000) alsmede kanker van de slokdarm, alvleesklier en nier.

* Invasieve tumoren excl. basaalcelcarcinoom van de huid, een zeer veelvoorkomende maar niet levensbedreigende vorm van huidkanker (65.000 in 2019; 55.000 in 2020)

Ouderen

Kanker komt het meest voor bij ouderen: een derde van de patiënten was in 2020 bij diagnose 75 jaar of ouder, ruim 40% was tussen de 60 en 75 jaar oud. Van alle nieuwe kankerpatiënten was 6% jonger dan 45 jaar. In deze jongste leeftijdsgroep is het aantal nieuwe kankerdiagnoses in 2020 niet gedaald. Hoewel er ook bij patiënten jonger dan 45 jaar sprake was van een daling van het aantal diagnoses door de coronacrisis in het voorjaar, is in de maanden daarna de ontstane achterstand in het aantal diagnoses geheel ingelopen.

Van de impact van vertraging in diagnose op het stadium en de gevolgen hiervan op de noodzakelijke behandeling, klachten hierna en de overleving is nu nog geen inschatting te geven en hierover zal later worden gerapporteerd. Ook kunnen behandelprotocollen aangepast zijn door de coronacrisis.

Bevolkingsonderzoeken

Bij borstkanker was er het afgelopen voorjaar na huidkanker de grootste daling van alle tumoren. Deze daling is het sterkst bij vrouwen van 50-74 jaar, de leeftijdsgroep die voor het bevolkingsonderzoek wordt uitgenodigd. Kijk voor meer info op iknl.nl/covid-19/covid-19-en-borstkanker Ook bij darmkanker is de daling in diagnoses het grootst bij de leeftijdsgroep die wordt uitgenodigd voor het bevolkingsonderzoek, mannen en vrouwen van 55 tot en met 75 jaar. Zie iknl.nl/covid-19/covid-19-en-kanker-van-de-spijverteringsorganen.

Stadiumverdeling

Gegevens over het stadium bij diagnose zijn alleen nog beschikbaar voor borstkanker en zullen medio 2021 voor andere kankersoorten volgen. De eerste cijfers over de stadiumverdeling van borstkanker van alle leeftijden laten zien dat vooral het aantal diagnoses borstkanker met de laagste stadia is gedaald. Er zijn niet meer diagnoses borstkanker met een hoger stadium (stadium III en IV) dan in 2019. Van maart tot mei 2020 waren er iets minder tumoren met een hoog stadium dan in de voorgaande periode, maar dit was al heel snel terug op het gebruikelijke niveau. Kijk voor meer info op iknl.nl/covid-19/covid-19-en-borstkanker

Gevolgen

De gevolgen van de COVID-19-epidemie op het aantal kankerdiagnoses en behandelingen onderzoekt IKNL in samenwerking met pathologiedatabase PALGA en DHD (zorg voor data) in afstemming met de Taskforce Oncologie en de Nederlandse Zorgautoriteit. Vertraging in diagnoses zou op termijn kunnen leiden tot een toename van tumoren met een hoog stadium, met bijbehorende zwaardere behandeling. Of dat effect zal optreden en welke gevolgen dat heeft voor de kwaliteit van leven en kans op overleven wordt door IKNL samen met andere onderzoekers, zorgverleners en vertegenwoordigers van patiënten onderzocht.

Hierover verschijnen maandelijkse updates op iknl.nl/covid-19.

Wereldkankerdag

Morgen is het Wereldkankerdag. Zorgorganisaties zetten online hun deuren open voor patiënten en naasten voor bijvoorbeeld een luisterend oor, een rondleiding of een lezing. Kijk op <https://wereldkankerdag.nl/agenda> voor een overzicht van online activiteiten georganiseerd door regionale oncologienetwerken, ziekenhuizen, IPSO inloophuizen, gezondheidscentra en patiëntenorganisaties.

De Nederlandse Kankerregistratie

Gegevens uit de Nederlandse Kankerregistratie over het aantal nieuwe diagnoses (incidentie) van kanker, per kankersoort, per leeftijdscategorie en per geslacht staat op www.iknl.nl/nkr-cijfers

De [Nederlandse Kankerregistratie](https://www.iknl.nl/nkr) (NKR) is een landelijke databank met betrouwbare gegevens van alle patiënten met kanker. Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) beheert deze databank. De gegevens in de NKR worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek naar kanker en de behandeling ervan. Dit leidt tot een betere behandeling van de ziekte en verbetering van de zorg voor mensen met kanker. De gegevens helpen dus om de zorg steeds verder te verbeteren voor huidige en toekomstige patiënten.

Noot voor de pers

Neem voor meer cijfers, figuren en informatie contact op met Akke Albada, woordvoerder Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) via 06 18 41 86 67 of a.albada@iknl.nl.

Prof.dr. Thijs Merkx, bestuurder IKNL en prof. dr. Sabine Siesling, sr onderzoeker zijn beschikbaar voor toelichting via a.albada@iknl.nl. Zij kunnen informatie geven over het stadium bij diagnose, eventuele verschuiving daarin en gevolgen voor behandeling en overleving.

Over IKNL

Met de Nederlandse Kankerregistratie volgt IKNL al ruim dertig jaar de zorg voor patiënten met kanker. Het levert een schat aan wetenschappelijk onderbouwde kennis en inzichten op die direct van waarde zijn voor de praktijk. Inzichten waarmee kanker kan worden voorkomen en de zorg voor patiënten en hun kwaliteit van leven kan worden verbeterd. Onze inzet is om de impact van kanker te reduceren. In een wereld waarin de zorg steeds meer data en daarop gebaseerde informatie krijgt aangeboden, is IKNL een ‘trusted advisor’ voor de zorg, dé instantie die betrouwbare en onafhankelijke inzichten over kanker deelt.

Over de Nederlandse Kankerregistratie

In de [folder Registratie van kanker](#) leest u waarom gegevens over kanker worden vastgelegd. Hierin staat ook beschreven wat de rechten zijn van patiënten en de voorwaarden en plichten van IKNL voor het beheer van deze gegevens.

- [Vragen en antwoorden over de Nederlandse Kankerregistratie](#)